

HIEDELMEK

43. (A LÉLEK KIS, FEHÉR EGÉR ALAKBAN)

Vót két katona. Ennekelőtte, hogy nagyon sokáig szógálták a császárt, szerettek vóna hazamönni szabadságra. De nem ojan könnyen möntek haza, mint mostan, mer még akkó vonat nem vót. De azé nem bánták mán, ha gyalog mönnek is, csak hazamöhessenek látóul. No, de ez a két katona nem egy falubéli vót, csak szomszéd községbe valók vótak.

Mikor möntek haza, egy erdőn köllött hazamönni. Mikor möntek az erdőbe, aszongyák egymásnak:

– No, ha gyüvünk vissza, majd itt, ennél a fánál mögvárjuk egymást! – Evvel oszt möntek űk.

Mikor odaértek, hogy most mán az egyiknek az egyik, másiknak a másik faluba köll mönni a falujába, avval kezet fogtak egymással, oszt elindultak.

Hazaértek. Mind a kettőt nagy örömmel fogták a szülei, mer régön nem vótak otthun. Otthun osztán hama teltek a szabadságos napok, hamarabb, mint katonáékná.

Itt oszt köllött visszamönni. Elbúcsúztak egyik is, másik is a szüleitül, mönnek vissza. Mikor odaértek az erdőbe, mögén összetanákoztak egymással. El is fáradtak, lefeküdtek, oszt elaludtak.

Mikor az egyik fölébredt, látja, hogy a másiknak a szájába beszaladt egy kis fehér egér. Itt mondja magába:

– No, mögállj, maj kileslek én!

Ahogy ott lesi, hát csakugyan kigyütt a szájából a kis

fehér egér. Addig hőlészte*, még mög nem fogta. De hát nem bírta eleventen mögfogni, amint ráütött, mingyá mögdöglött.

Itt osztán ráunt ottan, mer nem birt alunni. Kötötte a komáját**, hogy hát keljön fő, mer majd ekésnek! De biz ottan nem kelt föl a komája, mer az a kis egér a lelke vót.

Avval mönt a katona nagy ijedten vissza az ezredjihön. Mingyá jelönti a kapitánynak, hogy járt a másik katonával, akivel elmönt szabadságra!

A kapitány nem is akarta ezt elhinni, hanem azért kocsi-ra ültek egy orvossal mögvizitálni, hogy nem-e a pézié ütötte agyon? Mer möglátszik rajta.

Mikor az orvos mögvizsgálta a katonát, látta, hogy nem vót neki sömmi ütése sehun se; a kis fehér egér pedig akkor is ott vót a katona mellett.

Így oszt ezt a katonát eltemették. Semmi büntetést se kapott az a másik katona.

Akkor oszt elhitték, hogy ez bizonyosan a katonának a lelke vót, ez a kis fehér egér.

* 'erre-arra kergette' (K.)

** 'így mondja a katona katona barátjának' (K.)

44. (A BESZÉLŐ KOPONYA)

A KÉT BÜSZKE VŐFÉJ ÉS A KOPONYA

Vót két büszke vőféj, odajártak hívogatni. Hát a mönet közben a temetőn köllött nekik körösztülmönni. Ott tanátek egy halottnak a feje koponyáját az árokba. Az egyik kényösségbű mögrugta, asz mondta neki:

– Gyere el hozzánk hónap a lakodalomba!

A fejkoponya visszaszólt:

– No – aszongya –, maj elmögyök hónap tizenkét órakor. Várhattok, maj ott löszök!

Itt a két vőfény nagyon mögijedt, elig tudtak hazamönni. Azután pedig, mikor hazaértek, röttön elmesélték, hogy jártak.

Asz mondták az üdössebb embörök:

– Itt nincs mit tönni, el köll hínni a papot, hogy mondja rájuk az áldást!

Mikor a pap ráadta a két legénre, asz hatta a két legénnek:

– Ha talán elgyün az a bizonyos, úgy fogadjátok, mind a legelső vendégöt: tányért, kanált készíjjetök neki, bort és egy borospoharat és egy külömös asztalhon ültessétök! És valahányszor isztok, mindég asz mondjátok:

– Ígyuk mög Szent János poharát!*

És csakugyan is másnap, mikor állt a lakodalom, délben tizenkét órakor mögjelönt a bizonyos fejkoponya. És

* áldo más, búcsúzaskor az utolsó pohár bor

csakugyan is úgy fogadták, ahogy a pap hatta. Mikor osztán odaérkezött, szépen beköszöntötték, mind az első vendégöt. Mihánt inni akartak, a Szen János poharát köszöntötték rá.

Itt oszt a többi vendégek nem látták azt a bizonyost, csak azt látták, hogy a poharábul a bor fogy és a tányérbul a leves.

Mikor a lakodalom elmúlt, elköszönt tőlük az a bizonyos fejkoponya. Asz mondta nekik:

– Én mögjelöntem a te hívástokra. Hanem tik is ott lögyetök énnálam vendégségbe!

A két legén ezön mögén nagyon mögijedt, mögén elmöntek a paphon. Aszonta a pap:

– Hónap mönjetök a vendégségbe, mer ű s elgyütt egy hívásra!

Asz mondták a legényök: félnek a vendégségbe mönni.

Asz hatta nekik a pap:

– Nincs mit tönni, el köll mönni! Maj én is kimék prosekcióval* veletök!

Itt oszt másnap kimöntek éccaka, a két legén és a pap prosekcióval. Mikor kimöntek a temetőbe, itt is mingyá a Szen János poharát itták mög.

Mikor bemöntek a temetőbe, akkor látik, hogy ott van két sír mögásva készen. Akkor így szólott ki egy valaki, de csak a két legén látta. A pap nem látta, csak a hangot hallotta:

– Szöröncsések vattok, hogy prosekcióva gyüttetök ki, mög a Szen János áldását köszöntöttétök rám a lako-

* körmenet

dalomba is legelsőbb, mög a temetőbe is. Mos mán elmöhattök haza. Csakhogy máskor ne bojgassátok a halottat fekvőhejibe!

Az egyik legén möghalt harmadnapra, a másik egy hétre.

45. (KRIPTÁLYRABLÁS)

Vót egy temetőcsősz, aki mindég hót embörrel hízlalta a disznókat, mer szögénsorba vót.

Vót egy kiráj is, akinek egyetleny lánya vót. Ennek nagyon sok kincse vót, de ezt a kincset senki se tudta a kocison kívül.

Egyször oszt a királlán nagybeteg lött. A kocsis mindég leste, hogy hun tartja a királán azt a sok kincset?

Egyször möglátta, hogy a feje alatt van egy könyvbe, ahogy fekszik az ágyba.

A királán hamardossan möghalt. A kocsis látta, hogy azt a könyvet a feje alá tötték, de azt nem tudta, hogy a pézt kivötték-e vagy nem?

Mikor eltemették egy kriptába, a kocsis keresött egy másik társat, akivel kimöntenek a temetőbe, hogy maj bemönnenek a kriptájba, és kivöszik a királlán feje alul a könyvet, akibe sok pénz van.

Mikor ketten fölemelték a kriptáj ajtaját, a másik nem bírta mögtartani, még a társa bebújik. Úk mos mán azon gondoskodtak, hogy kit híjanak társat, aki segít nekik? Eltanáták, hogy:

– Jó lösz az öreg temetőcsősz, híjuk el aztat!

El is szaladt az egyik, elhítta. De nem mondta, hogy hová, csak hogy gyűjön el egy kicsit!

Mikor odaért a temetőcsősz, aszongyák:

– Tudja kend-e, hogy mit akarunk? Azt akarjuk,

hogy a királlálynak, aki most möghalt, nagyon sok pénz van a könyvibe, azt majd kivögyük!

Mondták neki, hogy mönjön be, és vögye ki a feje alul, akkor ú is egy részt kap a pénzüll! Az öreg osztán rágondolta magát, bemönt.

Amint az öreg bemönt, ekezdött villámlani, möndörögni. Ez a kettő mögijedt, eszalajtotta a kriptáj ajtaját. Az egyik úgy mögijedt, hogy mingyá möghalt, a másik pedig tizennégy napig ész nélkül vót.

Tizennégy napra, mikor magáhon gyüött, elmondta a papnak, hogy jártak, hogy a temetőcsősz még most is ott van. Elmöntek mögnézni az öregöt, hogy él-e vagy hal?

Mán akkor az öreg a koporsó tetejin ült, mert nagy víz fojt be a kriptájba; a könyv a kezibe vót. Úgy osztán kivitték.

Akkor kérdözték az öregöt, hogy mivel élt, még bent vót. Aszonta az öreg: egy viasz szál gyertyát vitt be, és azon a gyertyán táplálta magát ezön a tizennégy napon.

Az öreg temetőcsősznek adtak aztán a pénzüll. De a kettő nem kapott, mer möghalt; nem vötték semmi hasznát a pénznek.

Az öreg se étette hót embörrel a disznókat többet.

46. (A VISSZAFELE SÜLT PUSKA)

Vót egy embör, aki nagyon pogán hitön élt, a felesége pedig nagyon istenfélő asszon vót: mindönnap eljárógatott a templomba imádkozni, és mikor az az üdő vót, mög is gyónt.

Az ura asz kérdözte tüle: mér jár ű templomba?

Asz mondta az asszon:

– Én nem tudom asz másképp kimagyarázni, mint hogy az embör az Istennek szolgálni mén.

– Mit ád a pap neköd, amér elmész a templomba?

Aszongya az asszon:

– Nem tudom én kennek asz mögmutatni; nem ojan, hogy azt hazahozzuk.

– No, ha még egyszer elmész a templomba – mondta az embör –, amit kapsz a paptul, azt hazahozzad!

Az asszon, mivel nagyon félt az urátul, egyszer csakugyan is, mikor elmönt gyónni, az ostyát hazavitte az urának. Az ura aszonta neki:

– No, hát maj möglátom én, evvel mögüdvözül-e az embör?

Kimönt az erdőbe, kivitte magával, főkötötte egy ágra. Emönt ötven lépésre, ráfogta a puskáját; rálútt, hogy körösztüllüvi. De mikor rálútt, a gojó az ű két szömit lütte ki.

Itt osztán mögijedt az embör, hogy a felesége csak-

ugyan üdvözülni járt a templomba! De az embör nem möhetött haza.

Ahogy jártak ara, mögüsmerték az embört, de ű nem üsmert mög sönkit, mert nem látta [az embert], mégis könyörgött, hogy vezessék haza!

Mikor hazavezették, könyörgött a feleséginek, hogy bocsásson mög neki, mos mán elhiszi, hogy mér járt a templomba! Ű se lösz ol pogán.

A felesége osztán mögbocsátott neki; együtt jártak a templomba; a felesége vezette, mer maga nem birt elmönni.

Az embör osztán szentéletű lött; mögnyerte a két szöme világát.

47. A RÁZANÉRUS*

Vót Zentán egy asszon, újhitű lött: rázanérus. Leszödté a falul a szentöket; fűtött, oszt hánta be a kemöncébe őket. Aszonta:

– Szent Pétör, Szent Pál! Öleget vótatok mán a falon, lögyetök mán a kemöncébe is!

Itt osztán kidurrant a kemöncébül két darab üveg, igenyöst az asszon szöminek. Mingyá mögvakút az asszon mind a két szömire.

* nazarénus = názáreti; újkori szekta (vallási közösség) tagja, a fegyverviselést és az esküvést tiltják; felnött korban keresztelnek

48. (A HÁLÁDATLAN GYERMEK ÉS A BÉKA)

Vót egy pogán embör, aki a feleségivel nagyon pogán vót az édösapjáhon. A szögén apjuk világtalan vót, mindön ételnél, italnál mögcsalták. Mikor valami jót sütöttek vagy főztek, mindég mögcsalták, nem adtak neki belüle.

Egyször száraz tészát főztek, oszt nem vitték be, csak a levest. Akkor az öreg mögérezte a szagát, kérdözte a fiátul mög a mönyitül:

– Mit főztetök? Mer úgy érzöm a szagát, mintha főztetök vóna mást is!

Aszongya neki a fia mög a mönye:

– Ejnye, de jó órra van kennek? Mindönt mögéröz ken, még ami nincs is.

A szögén öreg ehallgatott, mer nagyon ráripakodtak. Nem mert szólni. Mikora odabe a mönyecske eltakarította az asztalt, akkor kimöntek, hogy maj jólaknak száraz tészával, hogy maj kint öszik mög az urával, hogy a szögén öreg ne tudja.

Mikor kimén a mönyecske, akkor láti, hogy egy nagy béka van a kastroj* tetejin. Ű nem merte levönni, szólt az urának, hogy vögye le, mer Ű nem meri.

Mikor az ura mögláti, mingyá odamönt, hogy maj Ű leüti.

Nekiugrott a béka, kimarta mind a két szömit.

* lábas